

भारती विद्यापीठ अभिमत विश्वविद्यालय
स्कूल ऑफ परफॉर्मिंग आर्ट्स , पुणे
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम नृत्य (क्रेडिट सिस्टम)
एम.ए. (नृत्य) (कथक) अभ्यासक्रम

एम. ए. प्रथम वर्ष - प्रथम सहामाही नृत्य (कथक)	क्रेडिट्स
सैद्धांतिक	०३
रंगमंच सादरीकरण	१४
मौखिक	०८

एम.ए. कथक पहिले वर्ष पहिली सहामाही		
परीक्षा	परीक्षा विषयाचे नाव	अभ्यासक्रम
T14) सैद्धांतिक	भारतीय नृत्याचा इतिहास आणि प्राचीन ग्रंथांचा अभ्यास	१. नृत्याची उत्पत्ती २. भरताच्या नाट्यशास्त्राची ओळख व त्याचे आजच्या काळातील नृत्यशैलीशी असलेले नातेसंबंध. नाटयोत्पत्ती, तांडव-लास्य, अभिनयाचे चार प्रकार, रसभाव संकल्पना, वृत्ती-प्रवृत्ती, नाट्य प्रकार (दशरूपक) ३. अभिनयदर्पण ग्रंथाची माहिती व त्याचे कथक नृत्यातील महत्त्व ४. संस्कृत ग्रंथांची ओळख. उदा - संगीत रत्नाकर इ. ५. कथकच्या वस्तुक्रमातील प्रत्येक घटकांची उदाहरणासहीत व्याख्या (वंदना, थाट, आमद, तोडा, चक्रदार तोडा, परण, चक्रदार परण, कवित्त, तिहाई इ.) ६. कथक नृत्यातील बंदिशींचे नोटेशन. .
P14) प्रात्यक्षिक १	रंगमंच सादरीकरण	अ) तीनताल किंवा रासताल (13 मात्रा) मध्ये कथक नृत्यातील संपूर्ण वस्तुक्रम प्रदर्शन. ब) अभिसारिका, खंडीता, विरहोत्कंठिता, विप्रलब्धा या चार अष्टनायिकांमधील कोणतीही एक नायिका (सादरीकरण ३० मिनिटे) (या मध्ये एम.ए. परीक्षेला शोभेल असे वंदना, तालाचे सादरीकरण आणि अभिनय यांचा समावेश असावा)
V14) प्रात्यक्षिक २	मौखिक	१ खालील तालांमध्ये एकगुन, दुगून, तिगून, चौगुन आणि तिहाई करून दाखवणे. (ठेका आणि नृत्याच्या बोलांच्या आधारे तिहाई) तीनताल, झपताल, एकताल, रूपक, धमार आणि रासताल २ परिक्षकांनी विचारल्या प्रमाणे छोट्या तिहाई बांधणे. ३ तराणा ४ रंगमंच सादरीकरणावर आधारित प्रश्न

भारती विद्यापीठ अभिमत विश्वविद्यालय

स्कूल ऑफ परफॉर्मिंग आर्ट्स , पुणे

पदव्युत्तर अभ्यासक्रम नृत्य (क्रेडिट सिस्टम)

एम.ए. (नृत्य) (कथक) अभ्यासक्रम

एम. ए. प्रथम वर्ष - द्वितीय सहामाही नृत्य (कथक)	क्रेडिट्स
सैद्धांतिक	०३
रंगमंच सादरीकरण	१४
मौखिक	०८

एम.ए. कथक पहिले वर्ष दुसरी सहामाही		
परीक्षा	परीक्षा विषयाचे नाव	अभ्यासक्रम
T24) सैद्धांतिक	नृत्यसंरचना	<ol style="list-style-type: none">१. नृत्यसंरचना याचा अर्थ व इतिहास. नाट्यशास्त्रातील "बंध" ही संकल्पना२. नृत्यसंरचनेचे तत्व व उद्दिष्ट्ये३. विषयाची निवड व त्यासाठी सुयोग्य संगीत रचना४. आधुनिक तंत्रज्ञानाचा उपयोग करून नृत्यसंरचना बसवणे.५. सिनेमातील नृत्यसंरचनेमध्ये शास्त्रीय नृत्याचा वापर.६. भारतातील विविध नृत्य - नाट्य परंपरांचा इतिहास रास-लीला, दशावतार (खेळे), नौटंकी, यक्षगान, आंकियानाट७. कथक नृत्यातील गायल्या जाणाऱ्या पुढील प्रकारच्या बंदिशींचे नोटेशन. (ठुमरी, भजन, तराणा, चतरंग)८. पं. गोपी कृष्ण व पं. बिरजू महाराज यांची चरित्रे
P24) प्रात्यक्षिक १	रंगमंच सादरीकरण	<p>अ) झपताल किंवा बसंत तालामध्ये कथक नृत्यातील सम्पूर्ण वस्तुक्रमाचे प्रदर्शन</p> <p>ब) खाली दिलेल्या अष्टनायिकांपैकी कुठलीही एक नायिका. स्वाधीनपतिका, वासकसज्जा, कलहंतारीता, प्रोषितपतिका. (मागील सत्रातील नायिका परत नको.) (संपूर्ण प्रस्तुती - ३० मिनिटे)(या मध्ये एम.ए. परीक्षेला शोभेल असे वंदना, ताल आणि अभिनय यांचा समावेश असावा) (मागील सत्रातील सादरीकरण परत या सत्रात करू नये.)</p>
V24) प्रात्यक्षिक २	मौखिक	<ol style="list-style-type: none">१. कठल्याही तालातील चार वैविध्यपूर्ण रचना त्यांच्या वैशिष्ट्यांसह तबल्याच्या ठेक्यावर म्हणून दाखवणे तसेच ठेक्याबरोबर करून दाखवणे. उदा: परमेलू , फरमाइशी चक्रधार, बेदम रचना इत्यादि.२. सरगम३. तीनतालमध्ये ततकार मधील एक वैशिष्ट्य. उदा: रेला, कायदा, लडी इत्यादि.४. रंगमंच सादरीकरणावर आधारित प्रश्न

भारती विद्यापीठ अभिमत विश्वविद्यालय
स्कूल ऑफ परफॉर्मिंग आर्ट्स , पुणे
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम नृत्य (क्रेडिट सिस्टम)
एम.ए. (नृत्य) (कथक) अभ्यासक्रम

एम. ए. द्वितीय वर्ष - तृतीय सहामाही नृत्य (कथक)	क्रेडिट्स
सैद्धांतिक	०३
रंगमंच सादरीकरण	१४
मौखिक	०८

एम.ए. नृत्य दुसरे वर्ष तिसरी सहामाही		
परीक्षा	परीक्षा विषयाचे नाव	अभ्यासक्रम
T34) सैद्धांतिक	नृत्यातील सौंदर्यशास्त्र	<ol style="list-style-type: none"> १ भरतमुनी आणि अभिनवगुप्त यांचा रससिद्धांत, त्याचे नृत्यातील संबंध आणि उपयोग. २ पारंपारिक कथक नृत्याचे सौंदर्यशास्त्र. ३ नवाब वाजीद अली शहाचे कथक मधील योगदान. ४ मंदिर आणि दरबार परंपरेतील कथक. ५ पाश्चिमात्य सौंदर्यशास्त्रज्ञ (सॉक्रेटीस, प्लेटो, एरीस्टोटल), हिंदुत्व आणि त्याचे तात्विक आणि अद्वैत्यात्मिक पैलू, नृत्य आणि इतर कलांमधील सहसंबंध. ६ नृत्य व अन्य प्रयोगजीवी कलांचा अंतरसंबंध
P34) प्रात्यक्षिक १	रंगमंच सादरीकरण	अ) कथकचा संपूर्ण वस्तूक्रम एकताल किंवा चौताल किंवा गजझंपा किंवा पंचमसवारी मध्ये (३० मिनिट). ज्यामध्ये वंदना, ताल, आणि अभिनयाचा अंतर्भाव असणे आवश्यक.(मागील सत्रातील सादरीकरण परत या सत्रात करू नये.)
V34) प्रात्यक्षिक २	मौखिक	<ol style="list-style-type: none"> १. एकल नृत्यसंरचना. यासाठी बंदिश आठ दिवस अगोदर देण्यात येईल. २. तीनतालमध्ये जाती किंवा यती यांवर आधारित विविध रचना ३. रंगमंच सादरीकरणावर आधारित प्रश्न

भारती विद्यापीठ अभिमत विश्वविद्यालय
स्कूल ऑफ परफॉर्मिंग आर्ट्स , पुणे
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम नृत्य (क्रेडिट सिस्टम)

एम.ए. (नृत्य) (कथक) अभ्यासक्रम

एम. ए. द्वितीय वर्ष - चतुर्थ सहामाही नृत्य (कथक)	क्रेडिट्स
सैद्धांतिक	०३
रंगमंच सादरीकरण	१४
मौखिक	०८

एम.ए. नृत्य दुसरे वर्ष चौथी सहामाही		
परीक्षा	परीक्षा विषयाचे नाव	अभ्यासक्रम
T44) सैद्धांतिक	नृत्य विषयक लेखन आणि नृत्याची शिक्षण -पद्धती	<ol style="list-style-type: none"> १. समीक्षा २. वृत्तपत्रीय लेखन ३. चरित्रलेखन ४. शास्त्रीय लेखन (नृत्याशी संबंधित विषय) ५. निबंध लेखन ६. मुलाखत ७. नृत्याची शिक्षण पद्धती - गुरु - शिष्य परंपरा - अर्थ, प्राचीन स्वरूप, मुलभूत तत्वे. आधुनिक शिक्षण पद्धतीतील महत्व, आदर्श नृत्य शिक्षक आणि विद्यार्थी यांची लक्षणे, शिकविण्याची मुलभूत तत्वे, नृत्य शिक्षणासाठी यात करण्यात आलेले बदल आणि त्याचा वापर, नृत्य शिक्षणाचे विविध स्तर - शालेय स्तर, आवड, खाजगी शिकवणी वर्ग आणि विद्यापीठीय अभ्यासक्रम, या विविध स्तरांचे हेतू आणि उद्दिष्टे, व्यक्तिमत्व विकासासाठी नृत्याचे शिक्षण, नृत्य व्यवसायाची नीतिमत्ता
P44) प्रात्यक्षिक १	रंगमंच सादरीकरण	अ)कथकचा संपूर्ण वस्तूक्रम रूपक किंवा धमार किंवा शिखर तालामध्ये (३० मिनिट). ज्यामध्ये वंदना, ताल, आणि अभिनयाचा अंतर्भाव असणे आवश्यक. (मागील सत्रातील सादरीकरण परत या सत्रात करू नये.)
V44) प्रात्यक्षिक २	मौखिक	<ol style="list-style-type: none"> १. त्रिवट किंवा चतरंग २. समूह नृत्यसंरचना - सादरीकरण करणे आवश्यक. (विद्यार्थ्यांना सरगम / बंदिश परीक्षेच्या १५ दिवस अगोदर देण्यात येईल) ३. रंगमंच सादरीकरणावर आधारित प्रश्न